

Particularitati ale prozei Hortensiei Papadat-Bengescu

Proza Hortensiei Papadat-Bengescu (1876-1955) se incadreaza in perioada interbelica si reprezinta "o deschidere de drum", o mutatie in raport cu mentalitatea estetica a epocii.

Romanele autoarei ("Femeia in fata oglinzii" - 1921, "Balaurul" - 1923, "Logodnicul" -1935, "Fecioarele despletite" - 1926, "Concert din muzica de Bacia" -1927, "Drumul ascuns" - 1933, "Radacini" -1938) se deosebesc profund de tot ceea ce aparuse pana atunci.

Ultimele patru lucrari mentionate alcatuiesc ciclul Hallipilor (a doua cronica de familie dupa aceea a lui Duiliu Zamfirescu); toate aceste romane au in centru familia mosierului Hallipa, ai carei membri sunt infatisati in diferite medii sau perioade, autoarea urmarind destinul mai multor personaje care au o genealogie comuna.

Hortensia Papadat-Bengescu scrie o literatura fundamental feminina (in care personajele sunt mai ales femei "coborate" din inaltimea in care le situau, de multe ori, operele scrise de barbati). Cum bine observa G. Calinescu, eroinele autoarei sunt, de multe ori, bolnave, integrandu-se unei lumi in care aspectele malade sunt frecvent intalnite; ca urmare a acestui fapt, in locul unor tipuri umane diverse, in romanele scriitoarei intalnim doua categorii de oameni: sanatosi si bolnavi.

O cauza a bolii poate fi oboseala existentiala adunata, de-a lungul timpului, de generatiile succesive, inaintasii fiind oameni energici, antrenati in lupta pentru avere. .

O alta cauza o pot constitui greselile erotice (personaje cum ar fi Sia sau Mika-Le nascandu-se prin pacat); de altfel, multe dintre personajele .autoarei prezinta diformitati fizice sau sufletesti din pricina unor asemenea erori de selectie erotica: "Literatura Hortensiei Papadat-Bengescu este o expresie a ororii de incrucisat" (Calinescu).

Hortensia Papadat-Bengescu prezinta o alta lume decat cea a realismului clasic: actiunea (atata cata este) nu are prioritate, accentul cazand pe factorul psihologic: "sentimentele, senzatiile, impresiile personajelor se constituie intr-un univers de sine statator, misterios, irational, imprezvizibil, in care insolitul, boala, patologia in general, iau locul normalului". (N. Manolescu).